

SOCIJALNA PEDAGOGIJA - PITANJA IDENTITETA

Slobodan Uzelac

Odsjek za poremećaje u ponašanju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Zagreb

SAŽETAK

Identitet socijalne pedagogije kao struke i kao znanosti autor naznačuje u svjetlu neprestanih javnih rasprava. Zagovara trajno korištenje provjerenih klasičnih termina koji odražavaju specifična obilježja pedagoške teorije i prakse, s nužnom socijalnom atribucijom.

Suštinu identiteta socijalne pedagogije kao struke autor uočava u njenom predmetu, tj. odgoju osoba s poremećajima u socijalnom ponašanju, procesu intencionalne socijalizacije koji se odvija u uvjetima zajedničkoga života odgajatelja i odgajanika, odnosno njihovih skupina.

Identitet socijalne pedagogije kao znanstvene discipline ogleda se u realnim dostignućima u otkrivanju zakonitosti u odgoju osoba s poremećajima u socijalnom ponašanju, napose u danim, dakle specifičnim, sociokulturnim okolnostima.

Pristupajući identitetu struke i znanosti kao dinamičnoj kategoriji, a koju valja neprestano dograđivati, autor ističe značaj strukovnih udruženja, stručnih i znanstvenih glasila te napose potrebu izrade etičkoga kodeksa.

Ključne riječi: Socijalna pedagogija, predmet, identitet,

1. UVOD

Traganje za identitetom nije nikakva osobitost socijalne pedagogije. I nije osobitost samo tzv. mladih disciplina. Teško da ima i jedne stručne ili znanstvene discipline za koju bi se moglo kazati da je konačno definirala svoj identitet, tu svoju istovjetnost, ili, poslužimo se filozofskim kategorijalnim aparatom pa kažimo, dakle, ono po čemu dotična disciplina jest to što jest. Proces traganja za identitetom, i svi nesporazumi s time u vezi, otpočeli su onoga časa kad su se discipline počele odvajati od one ishodišne, od filozofije. Dokle su stigle? Kako koja. Neke su došle gotovo do kraja, a to su svakako one temeljne, a neke su uistinu daleko od njega. Ali, čak i ove prve kao da se, u nekom smislu, vraćaju ishodištima, pa i filozofiji samoj.

U disciplinama koje su bliske socijalnoj pedagogiji nejasnoća je možda i ponajviše, kako prema temeljnim ishodištima tako i među samim izvedenim disciplinama. Neke od ovih disciplina i danas gotovo iznova dokazuju svoj identitet makar bi, već na prvi pogled, trebalo biti jasno da za to nema osobite potrebe. Dobar primjer za to je kriminologija.

Sve je ovo vrijedno imati na umu da bismo nastavili tragati za identitetom socijalne pedagogije. I dalje ga dograđivati.

A sama socijalna pedagogija spada u red disciplina u vezi s kojima je čak teško očekivati da će sugovornici od samoga početka biti sigurni da pod ovim terminom podrazumijevaju isto.

Dopustite mi napomenuti kako sam prvi puta o ovome pitanju sustavnije pokušao govoriti na Prvom kongresu socijalne pedagogije na Bledu, u Republici Sloveniji. 1997. Godine. Taj je tekst objavljen u tematskom broju časopisa Socialna pedagogika. Dio tada iznesenih stavova moći će se ponovo čuti, a za dio se nadam da predstavljaju svojevrsnu novinu.

2. SUSTAVI KAO ELEMENTI IDENTITETA

Identitet neke stručne discipline razaznaje se u njenome predmetu. Nove stručne discipline boluju od prevelike bliskosti prema matičnoj disciplini iz koje izvire, tj. u odnosu na koju se relativno

emancipiraju. Pitanje je, naime, je li i ako jeste je li u dovoljnoj mjeri ta nova disciplina upravo po svome predmetu uistinu nova ili tek grana do tada postojeće.

Osvrnemo li se na povijest socijalne pedagogije kao struke, a unatoč svojevrsnom lutanju u njenom traganju za identitetom, zapazit ćemo nekoliko bitnih i kontinuirano prisutnih sustava, ključnih elementa njenoga predmeta, shvaćenog kao temelj njenoga identiteta.

Pojam sustav ovdje, razumije se, nije upotrijebljen slučajno. Vašu pozornost skrećem na poznatu teoriju sustava uz pomoć koje je moguće promatrati čovjeka i društvo po hijerarhijskim modelima kojima su temelji neki ključni elementi. I za socijalnu pedagogiju su ovi bitni elementi, dakle, ti sustavi, prepoznatljiviji u svim fazama njenoga razvoja, dakako, nikada sasvim isti, nikada sasvim jednaki, nego uvijek kao sustavi koji korespondiraju s vremenom u kojemu egzistiraju.

Dva su sustava temeljna:

- (1) sustav, općenito rečeno, depriviranih osoba, njihovih skupina i njihova socijalnog prostora, u kojima je smješten predmet discipline
- (2) sustav samoga predmeta dotične discipline

Među takvim je sustavima, dakako, djelatani i treći sustav, sustav pripadajućih im stručnjaka, odnosno znanstvenika.

3. OSOBE I SOCIJALNI PROSTOR

U pogledu prvoga sustava, tj. sustava depriviranih osoba, njihovih skupina i njihova socijalnog prostora od samoga je početka bilo ponajviše nesporazuma. U svojim počecima socijalni su pedagozi, naime, pod depriviranim skupinama podrazumijevali gotovo cjelokupno materijalno i socijalno ugroženo stanovništvo, a koje je u fazama rađanja socijalne pedagogije bivalo sve brojnije i kao takvo predstavljalo istinsku opasnost po društveni poredak. Nezadovoljstvo velikog dijela stanovništva, izazvano nezadovoljavajućim temeljnim uvjetima života, valjalo je prevladati, između ostalog, i socijalnom pedagogijom.

S vremenom se krug osoba s kojima se bavi socijalna pedagogija mijenja u smislu sužavanja prema pojedinim i posebnim kategorijama, napose prema pojedinim marginalnim društvenim skupinama. Njihova je marginalnost posljedica najrazličitijih okolnosti, od vladajućih ideoloških i političkih do osobnih stanja i sposobnosti, odnosno nesposobnosti.

Socijalna pedagogija u Hrvatskoj ozbiljnije stupa na scenu šezdesetih godina, u vrijeme kada je u njenom ishodištu, prije svega u Njemačkoj, ova disciplina već bila doživjela i preživjela svoje radikalne transformacije na različitim trasama i u raz-

ličitim globalnim ulogama: od profesije do ideologije, od službe narodu i državi do službe građaninu i pojedincu, odnosno njihovim skupinama, od obrane postojećeg stanja do njegove destrukcije.

Dileme s kojima su se tih šezdesetih godina nosili pioniri sociopedagoške misli u Hrvatskoj artikulirane su oko, tada već razmjerno uskoga, segmenta populacije koja se najduže prepoznaje pod terminom "osobe s poremećajima u ponašanju".

Valja odmah konstatirati kao je razdoblje koje je moglo stvoriti dojam o previše uskoj populaciji osoba s poremećajima u ponašanju uistinu kratko trajalo. Ako je, naime, u početku i bilo autora koji su prigovarali da nije dobro čitavu jednu struku usredotočiti na tako uzak predmetni segment, vrijeme je ubrzo pokazalo svu neosnovanost njihovih stajališta. Pojava poremećaja u ponašanju je, naime, upravo tih šezdesetih godina, tako naglo rasla i razvijala se da se ubrzo počelo postavljati opravdano pitanje realnoga domašaja ukupnih društvenih napora usmjerenih prema njenom sprečavanju i suzbijanju. Od naivnih zahtjeva za iskorjenjivanjem, preko onih umjerenijih za zadržavanjem pojave na postojećoj razini ubrzo smo došli do toga da smo, a i moramo biti, zadovoljni ako pojavu uspijemo razmjerno kontrolirati, a to praktički znači da ćemo se zadovoljiti i s njenim, ne previše velikim, kvalitativnim i kvantitativnim, rastom. U godinama koje su uslijedile u Hrvatskoj smo imali, a i danas imamo, upravo takvu situaciju, s izuzetkom nekih pojavnih oblika koji su izmakli gotovo sva-koj kontroli.

Usredotočenjem socijalne pedagogije prema osobama s poremećajima u ponašanju dotadašnje nejasnoće nisu do kraja sasvim pojašnjene. Ostao je i nadalje niz otvorenih pitanja.

Jedno je od prvih pitanje je li time terminološki i pojmovno populacija koja ulazi u predmet dobro dimenzionirana. Svima nama je dobro poznata podugačka lista pojmova i termina koji su, u brojnim smjerovima, manje ili više odmaknuti od pojma i termina "poremećaji u ponašanju". Čini nam se da u tome smislu ni danas situacija nije bitno drukčija. Stvoren je, međutim, svojevrsni prešutni dogovor prema kojemu se dobro razumijemo pa i kada koristimo različite termine. Dozvolite da ovdje primijetim da, ako su različiti termini dopustivi među stručnjacima različitih profila, teško je naći opravdanje da razmjerno visoki stupanj pojmovnih i terminoloških razlika postoje i u okviru iste struke. Zato, eto jednoga od prvih narednih zadataka na trasi daljnjeg definiranja identiteta socijalne pedagogije.

Daljnja su pitanje vezana za širinu populacije osoba s poremećajima u ponašanju. U početku je bilo sasvim neupitno da se socijalna pedagogija ima baviti mladim ljudima, uglavnom maloljetnicima, u institucijama. Ubrzo se pokazalo da ni in-

stitucije, a pogotovo tako ograničena životna dob osoba s poremećajima u ponašanju, nisu ograničenja koje socijalna pedagogija, želi li udovoljiti ciljevima zbog kojih postoji, može dalje tolerirati. Razvoj socijalne pedagogije paralelno se dalje odvijao u dva suprotna smjera. Krajem sedamdesetih godina bivaju široko zahvaćene ponajprije punoljetne osobe u penalnim institucijama, a nedugo potom i djeca u tzv. redovnom sustavu, uključujući i onu najnižeg osnovnoškolskog, pa i predškolskog, uzrasta, a na tragu bez dvojbe ispravne orijentacije prema primarnoj prevenciji.

4. PREDMET

Pitanje samoga predmeta socijalne pedagogije unutar kategorije osoba s poremećajima u ponašanju i nadalje ostaje predmetom rasprava. Valja, naime, neprestano imati na umu da poremećaji u ponašanju nisu predmet interesa samo jedne stručne discipline, pa ni one koja je ponajprije i ponajviše usredotočena upravo na tu kategoriju osoba. Osobe s poremećajima u ponašanju nisu, dakle, predmet interesa samo socijalne pedagogije. Osim socijalne pedagogije njima se bave i brojne druge discipline. Svaka sa svoga aspekta, tj. svaka temeljem svoga posebnoga predmeta. Što je u tome smislu predmet socijalne pedagogije?

Kažimo odmah kako predmet socijalne pedagogije već na ovoj razini diskusije neprestano doživljuje različita shvaćanja. Pedagozi, naročito oni kojima bi se s pravom mogao pripisati atribut panpedagoga, nerijetko su skloni tvrditi kako je taj predmet jasan i dovoljan sam po sebi - odgoj. Odmah se, međutim, postavlja pitanje sadržaja ovoga pojma, a posebno širine toga sadržaja.

I ranije su se rasprave o odgoju iscrpljivale na pitanju odnosa odgoja i srodnih mu procesa, ranije obrazovnog, a danas naročito savjetovaniškog, korektivnog i socioterapijskog. Došlo je, naime, do pomaka, ali je ostalo otvorenim pitanje je li time i struka izišla iz okvira pedagogije ili nije, a ako jeste u kome smjeru i kako to okarakterizirati.

Mišljenja sam da se u razrješavanju ovih pitanja valja vratiti nekim temeljnim pojmovnim i terminološkim ishodištima i služiti se, što je moguće više, tradicionalnim pojmovnim aparatom. I zaista, valjalo bi podsjetiti kako nije dobra praksa relativizacije svega i svačega. Nerijetko smo, naime, skloni, u ime novoga, svaki puta ići od početka, ne vodeći dovoljno računa o vrijednostima prethodnoga. A nerijetko je upravo obrnuto. Nerijetko je upravo u znanosti vrijednije ono što je starije, ono što je duže trajalo, dakle, ono što je uspjelo proživjeti brojnija iskušenja. Među ove pojmove i termine trajne vrijednosti, a kojih smo se ponekad skloni odreći, svakako spadaju pojmovi i termini proizišli iz okrilja klasične, dakle, tradi-

cionalne pedagogije i psihologije kao što su odgoj, karakter, temperament i slični. Takvim je pojmovima i terminima u jasno naznačenome kontekstu poželjno pridodavati one posudene od nekih "susjednih" disciplina (na primjer, sociologije i medicine) kao što su socijalizacija, integracija, tretman i sl., ali mi se ne čini mudrim upotrebljavati ih umjesto njih.

Oduvijek sam branio tezu prema kojoj je predmet svake pedagogije samo odgoj. Tako je i sa socijalnom pedagogijom. I da tako treba i ostati. Socijalna je pedagogija, dakle stručna ili (i) znanstvena disciplina o odgoju osoba s poremećajima u socijalnom ponašanju.

Ključno je, dakle, pitanje atributa bez kojih predmet ne bi bio ni u potpunosti ni precizno određen.

5. SOCIJALNO U PEDAGOGIJI I *DIFFERENTIA SPECIFICA*

Dopustite nekoliko riječi o atributu kao bitnom određenju naziva. Naime, upravo atribut "socijalni" trpi kritiku na koju valja odgovoriti. Suština je te kritike svodi se na tezu prema kojoj ne postoji pedagogiju koja ne bi bila socijalna, jer je, razumije se, uspješna socijalna integracija u krajnjoj liniji opći smisao i krajnji cilj svake pedagogije. Na ovakvu je kritiku moguće odgovoriti već formalno logički. Moguće je, naime, odgovoriti operirajući u pojmovima i terminima glavnih i parcijalnih ciljeva, dakle, zadaća koji su svojstveni nekoj disciplini. Pri tome valja podsjetiti da samo socijalna pedagogija izvlači uspješnu socijalnu integraciju u fokus svoga djelovanja na način da joj takva socijalna integracija predstavlja ne samo konačan smisao i konačan cilj već i ukupan sustav parcijalnih ciljeva.

Moguće je, nadalje, upozoriti na dva moguća značenja socijalne integracije, i to onoga prema kojemu je riječ o cilju (ishodu, rezultatu) nekoga procesa (u ovom slučaju odgojnoga procesa), ali i onoga prema kojemu je socijalna integracija sam proces, kojega bismo, zbog lakšeg razumijevanja, mogli nazvati socijalno integriranje. Osim što je, dakle, uspješna socijalna integracija i socijalnoj pedagogiji, kao svakoj pedagogiji, opći smisao i krajnji cilj socijalno integriranje je i njezin konkretan svakodnevni praktičan posao.

Dakako, ukupan sustav parcijalnih socijalno-integracijskih ciljeva (zadaća, poslova) samo je logična posljedica socijalno-integracijskih potreba koje se vežu za osobe s poremećajima u socijalnom ponašanju. Takve potrebe kod svih ostalih osoba, dakle kod svih osoba koje nisu u fokusu interesa i nisu u predmetu socijalne pedagogije, jednostavno ne postoje. A ove potrebe, i to nam se čine bitnim, ne proizlaze samo iz manjka dobrog i dovoljnoga

odgoja u nekom općem smislu, i nije ih moguće nadomjestiti tek dobrim i dovoljnim odgojem u tom općem smislu. Radi se o deprivacijama na ukupnom spektru bio-psiho-socijalnih i duhovnih potreba koje, u procesu socijalnog integriranja, valja zadovoljavati i time omogućavati i poticati ukupan rast i razvoj. To će, realno govoreći, biti moguće budu li uz klasičan odgojni proces u užem smislu svoj prostor našli i neophodne savjetovališne, korektivne i socioterapijske funkcije ali kao imantentne socijalnopedagoške funkcije.

U socijalnoj se pedagogiji radi o intencionalnoj (namjernoj, planskoj, osmišljenoj, stručno vodenoj) socijalizaciji osoba s poremećajima u ponašanju. Ali, da i mi ne bismo bili svojevrsni pansocio-pedagogisti valjalo bi da i sami budemo sasvim svjesni kako nismo mi jedini, recimo tako, intencionalni socijalizatori cjelokupnoga sustava osobe s poremećajem u ponašanju. Kako, naime, socijalni pedagog nije jedini stručnjak koji se bavi osobama s poremećajima u ponašanju on nije ni njihov jedini intencionalni socijalizator, nije, dakle, njihov jedini mogući odgajatelj. Što je, na primjer, glazbeni pedagog koji s radi s osobama s poremećajima u ponašanju? Nije li i on intencionalni socijalizator? Putem glazbe, dakako, ali također pedagog. Glazbeni pedagog.

Koju dimenziju osoba s poremećajima u ponašanju intencionalno socijalizira socijalni pedagog? Očigledno je riječ o nekoj globalnoj dimenziji, nekoj skupini osobina, opet, dakle, o nekom sustavu. Radi se, dakako, o problematičnim (nepoželjnim) sustavu crta i tendencija koje njihovo takvo ponašanje čine razmjerno dosljednim, neovisno o preprekama. Drukčije rečeno, radi se o stavovima, interesima, navikama, modelima ponašanja i slično, tj. radi se o onome što će u starijoj literaturi biti označeno karakternim osobinama.

Jesmo li ovime došli do kraja u definiranju suštine socijalnopedagoške profesije? Ne, nismo.

Zaista, pa zar te iste osobine ne nastoje formirati i pripadnici drugih profesija: učitelji, nastavnici, pedagozi, psiholozi, socijalni radnici, liječnici, razni instruktori, treneri, voditelji ovih ili onih slobodnih aktivnosti, svećenici, čak i političari? U čemu je, zaista, specifikum socijalne pedagogije?

Čini se da je ponajbolji odgovor na ovo ključno pitanje identiteta socijalne pedagogije dao znameniti švicarski pedagog Courtioux, koji je 1985. godine, sa svojim suradnicima objavio članak pod naslovom koji sam dovoljno govori, a glasi "Život s drugima kao profesija".

Uistinu, niti jedan od ostalih brojnih stručnjaka koji rade s osobom s poremećajima u ponašanju ne rade, niti trebaju, a niti mogu raditi svoj posao, ugrađivši profesiju u sam praktičan život s ovim osobama. Ovime se, dakako, ocrtava

differentia specifica socijalnopedagoške profesije koja pretpostavlja raspoloživost socijalnog pedagoga da proces transformacije ponašanja dotične osobe iznese na vlastitoj koži, ne samo radeći, što inače čine svi drugi, nego i živeći s njome, što čini samo on. Ova se raspoloživost ogleda u svakoj globalnoj formi rada: institucionalnog, polu-institucionalnog ili institucionalnog, kako prema djeci i mladeži tako i prema punoljetnim osobama, kako u tzv. preventivnom ili tzv. dijagnostičkom tako i u tzv. tretmanskom ili u tzv. posttretmanskome radu. (Ovo svjesno pretjerivanje s napomenom "takozvano" izraz je potrebe za podsjećanjem kako često možda i nepotrebno koristimo termine koji ni na koji način ne odražavaju identitet socijalne pedagogije).

Dakle, profesija socijalni pedagog realizira se u najvećoj mogućoj socijalnoj učinci, onoj što se zove život. U njoj su istovremeno učenik i učitelj, tj. odgajatelj i odgajatelj. Socijalni je pedagog istovremeno okrenut kako prema osobi s poremećajima u ponašanju tako i prema pripadajućem joj socijalnom prostoru.

6. NOVI RIZICI

Svojevrsno izlaženje predmeta socijalne pedagogije iz tradicionalnih okvira odgoja u užem smislu skopčano je s novim očekivanim rizicima. Suradnička praksa socijalnog pedagoga s kolegama koje pripadaju drugim ali tzv. susjednim disciplinama rada ponekad nove nejasnoće i rezultira ponekim pogrešnim korakom. Nejasnoće i pogrešni koraci su vjerojatniji ukoliko je distanca među pojedinih susjednim disciplinama nedovoljno pojašnjena i objektivno kraća. Posljednjih smo godina svjedoci ovih nejasnoća a i ponekog pogrešnog koraka u relacijama socijalne pedagogije prema psihologiji psihijatriji. Kažimo odmah kako nije riječ o tome trebaju li socijalni pedagozi više znanja iz područja psihologije i psihijatrije, a da bi bolje radili svoj posao. Odgovor je potvrđan - trebaju. Riječ je o tome da se, kažimo tako, psihološka i psihijatrijska znanja ne transformiraju dovoljno na socijalnopedagoška znanja I pripadajuću im metodologiju, i kao takva kompetentno primjenjuju. Bez ove transformacije dogodit će nam se nešto što će ličiti na nekakvu kliničku socijalnu pedagogiju, a to je nešto s onu stranu socijalne pedagogije kao života s drugima kao profesiji. U tome je smislu napose štetna nekritička glorifikacija pojedine psihoterapijske ili psihijatrijske tehnike u rukama socijalnih pedagoga, čime, dakako, gube i socijalna pedagogija i dotična matična disciplina. S druge strane svjedoci smo i pokušaja svojevrsne, također nekritičke i nekompetentne, socijalne pedagogizacije psihologije i napose socijalne psihijatrije, najčešće obrazloženih namjerava o pravovremenoj prevenciji. Jedno i drugo, dakle, upućuju na po-

trebu za što boljim poznavanjem zakonitosti "susjednih" disciplina ali i na potrebu za njihovom transformacijom u specifično područje dotične discipline.

7. STRUČNJACI I ZNANSTVENICI

Postojanje i djelovanje stručnjaka i znanstvenika kao nositelji funkcija stručne i znanstvene discipline govori o dimenzijama realnog, društveno priznatog i javno verificiranog identitetu struke odnosno znanosti. Pri tome je od neobične važnosti tradicija i postojanost u formiranju stručnjaka i znanstvenika pojedinog profila, tržišna potražnja i stručna a napose znanstvena javna produkcija.

Tri i pol desetljeća povijesti studija socijalne pedagogije u Hrvatskoj bogato je raznorodnim iskustvima. Nastao je i razvijao se u okvirima izvorno sovjetskog modela defektologije, ponajprije kao kadrovska višeškolska i visokoškolska, a kasnije i kao fakultetska, dakle znanstveno-nastavna institucija. Traganja za identitetom vidljiva su već u kompoziciji studijskih smjerova i naziva tih smjerova, a ponajviše u nazivima zvanja stečenih na tim studijima. Zvanje "socijalni patolog" samo po sebi govori o nedovoljnoj širini studijskoga profila i njegovoj razmjerno ograničenoj kompetentnosti. Nesigurnost po pitanjima identiteta vidljiva je i u ranijem, ali i sadašnjem nazivu studijskoga smjera "poremećaji u ponašanju", čime je samo zaobidena obaveza imenovanja stručnoga profila. Reformom studija iz 1978, kada je uvedena "socijalna pedagogija" kao samostalan studij u okviru defektologije, načinjen je bitan pomak prema jasnijem profiliranju identiteta struke. Nažalost, posljednjih smo godina ponovo svjedoci svojevrsnoga oklijevanja po pitanju stručnoga naziva, makar za to ne postoje ozbiljniji racionalni razlozi.

Ovo tim više što smo svjedoci afirmacije socijalnih pedagoga u mnogim društvenim sferama, a napose u službama i institucijama za koje se osnovano pretpostavlja da će i ubuduće imati naglašenu potrebu za njihovim angažmanom. Afirmacija socijalnog pedagoga vidljiva je i u novijoj legislativi, što je daljnja potvrda trajne vrijednosti struke kako na sadržajnoj tako i na simboličkoj razini.

Za potpunije ocrtavanje identiteta jedne discipline, te napose za njenu uspješniju afirmaciju, od neobične je važnosti mogućnost znanstvenoga rada u njenom okrilju, kao i postojanje institucije u okviru koje ja takav rad moguće organizirati. Čini se važnim napomenuti kako se i u javne rasprave o pitanju tipa "je li pedagogija znanost ili nije" valja uključiti aktivno, tj. razvijati sociopedagošku znanost znanstveno istražujući. Socijalna pedagogija ima za to realne mogućnosti i već postignute rezultate, o čemu će biti više govora u narednim referatima.

8. JAVNOST I STRUKOVNA UDRUGA

Javnost, kako uže stručna i znanstvena, tako i najšira, predstavlja jedini prostor na kojemu se vrši istinska verifikacija vrijednosti identiteta discipline. Otuda i neobično velika važnost izdavačke, kako stručne tako i znanstvene djelatnosti.

Konačno, za identitet profesije iznimno je važno i profesionalno udruženje te posebno njegov profesionalni kodeks. Ovo tim više imamo li na umu da živimo u vremenu karakterističnom po istinskom bujanju raznorodnih strukovnih udruga što, u zajednici s obiljem ostalih, tvore tzv. civilno društvo. A upravo je takvo društvo iznimno pogodan globalni okvir daljnjega razvoja socijalne pedagogije.

SOCIAL PEDAGOGY - IDENTITY PROBLEMS

Summary

The author outlines the identity of Social Pedagogy as profession and science in the light of continual public debates.

He is advocating the continued use of authenticated classical terms denoting specific characteristics of pedagogical theory and practice, along with the necessary social attribution.

The essence of Social Pedagogy as a profession the author perceives in its subject, i.e. the education of persons manifesting disorders of social behaviour, the process of intentional socialization in the conditions when the educators are living under the same roof with their wards, i.e. the groups of wards.

Identity of Social Pedagogy as a scientific discipline reflects itself in the realistic achievements in detection of rules regarding the education of persons manifesting disorders of their social behaviour, particularly in the given, i.e. specific sociocultural circumstances.

Perceiving the profession's identity as a dynamic category which should be continually developed, the author underlines the significance of professional associations, as well as professional and scientific publications and especially, the necessity for the preparation and development of an ethical code.